

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Rb. Midden Nederland (zaaknr. 5283483 UC EXPL 16-11371: Protestantse Gemeente Bilthoven)

van Eechoud, M.M.M.

Publication date

2016

Document Version

Proof

Published in

AMI : Tijdschrift voor Auteurs-, Media- & Informatierecht

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Eechoud, M. M. M. (2016). Rb. Midden Nederland (zaaknr. 5283483 UC EXPL 16-11371: Protestantse Gemeente Bilthoven). Case note on: Rb. Midden Nederland, 28/12/16, ECLI:NL:RBMNE:2016:6956 *AMI : Tijdschrift voor Auteurs-, Media- & Informatierecht*, 40(6), 62.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

menten, een (oorspronkelijk) werk kan zijn in de zin van de Auteurswet, mits die selectie het persoonlijk stempel van de maker draagt. Bij de vergelijking van de totaalindrukken dienen dus ook onbeschermde elementen in aanmerking te worden genomen, voor zover de combinatie van al deze elementen in het beoogde nagebootste werk aan de "werktoets" beantwoordt. Voorts geldt dat de enkele omstandigheid dat het werk of bepaalde elementen daarvan, passen binnen een bepaalde mode, stijl of trend niet betekent dat het werk of deze elementen zonder meer onbeschermd zijn. Onderzocht moet worden of de vormgeving van de (combinatie van de) verschillende elementen zodanig is dat aangenomen kan worden dat met het ontwerp door de maker op een voldoende eigen wijze uiting is gegeven aan de vigerende stijl, trend of mode (HR 29 december 1995, LJN ZC1942, NJ 1996/546 (*Decaux/Mediamax*)).

4.13 Geoordeeld wordt dat de totaalindruk van de Burly Basket Round gelijk is aan die van de Wire Basket. De vorm, de symmetrische ruiten, driehoeken en vierhoeken, het aantal cirkels en de indruk van het gebruikte materiaal zijn identiek. De door Lifestyle genoemde punten betreffen minimale verschillen die niet leiden tot een andere totaalindruk. De conclusie is dan ook dat de Burly Basket Round is ontleend aan de Wire Basket en niet als een nieuw, oorspronkelijk werk kan worden aangemerkt. Dit betekent dat Lifestyle met de Burly Basket Round inbreuk maakt op het auteursrecht van Ferm Living.

Noot

De rechtbank oordeelt recht-toe-recht-aan en de uitkomst is verrassend, noch opmerkelijk; het ontwerp wordt voldoende origineel geacht om de werkdrempel te halen, de omstandigheid dat intussen veel soortgelijke manden bestaan, doet daaraan terecht niet aan af en de overeenstemming tussen de Wire Basket en de Burly Basket is groot genoeg om de inbreuk aanwezig te oordelen. Aandacht verdient het vonnis slechts vanwege het exemplarische karakter van het rechterlijke oordeel bij inbreukzaken over productvormgeving. Dat oordeel bevat stee-

vast een rituele dans of, zo men wil, de voordracht van toverformules, in casu in 4.2 en 4.11, waarna de rechter (in dit geval in 4.6 en 4.13) tot het oordeel komt dat al dan niet sprake is van een werk en van een overeenstemmende totaalindruk. Het in abstracto beschrijven wanneer een schepping voldoet aan de werktoets (het simsalabim van de werkdrempel) en het 'concretiseren' door de toepassing van de toets met als uitkomst dat de Wire Basket als een werk moet worden aangemerkt omdat "niet valt in te zien waarom de keuze voor deze specifieke verbindingen niet als creatieve keuze kan worden aangemerkt", biedt uitsluitend inzicht in het niet tot leven komen van de verbeelding en de gedachten bij de rechtbank over het creatieve karakter van het ontwerp. De rechtbank heeft geconstateerd dat er ruimte bestaat voor creatieve keuzes en ziet niet in waarom de keuze in kwestie niet creatief zou zijn, that's it.

Bij de toepassing van de Stokke-receptuur¹ op de inbreukvraag wordt het niet veel beter: Is wat de rechtbank overweegt een indruk? Ik verkende het begrip totaalindruk in AMI 2016/5 en gebruikte daarbij onder meer de betekenis van *indruk* in de Dikke Van Dale: 'de uitwerking op iets op het gemoed op de menselijke geest'. Herkennen wij deze uitwerking op het gemoed of de menselijke geest van de rechtbank bij het oordeel dat sprake is van een overeenstemmende totaalindruk, of is de rechtbank hard op weg om zich met een mechanische meting als onderbouwing van het oordeel, overbodig te maken in de aanstormende tijden van geautomatiseerde rechtspraak? Zou een computer niet ook kunnen vaststellen: "De vorm, de symmetrische ruiten, driehoeken en vierhoeken en het aantal cirkels en de indruk van het gebruikte materiaal zijn identiek". Tenslotte oordeelt de rechtbank zonder inzicht te geven in een diepere gedachtegang dat de minimale verschillen van de Burly Basket met de Wire Basket niet tot een andere totaalindruk leiden.

Wellicht heeft de rechtbank de uitvoerige Stokke-instructies gewetensvol toegepast en is dit uitgekristalliseerd in deze opsomming van de formele eigenschappen van het ontwerp van beide producten. Bij mij kwam echter de gedachte op aan de menukaart van het restaurant, die bij de beschrijving van de ingrediënten en bereidingswijze van elk gerecht, ontzag en verwachtingsvolle nieuwsgierigheid losmaakt, maar waarvan op het

bord vaak zo bitter weinig is terug te zien.

MdZ

- 1 HR 22 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY1529, NJ 2013/501 (Stokke/H3 Products); HR 12 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY1532, NJ 2013/502 (Stokke/Fikszo) en HR 12 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY1533, NJ 2013/503 m.nt. Hugenholtz (Hauck/Stokke); zie ook K.J. Koelman, annotatie bij Stokke-arresten, AMI 2013/5, p. 158-163.

Rechtbank Midden Nederland (Ktr.) 28 december 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:6956 (Protestantse Gemeente Bilthoven)

Plaatsing kerklied in kerkblad zonder naamsvermelding auteur. Uitleg licentie-overeenkomst. Inbreuk op exploitatie- en persoonlijkheidsrechten. Hoogte schadevergoeding op basis van gederfde licentievergoeding, rekening houdend met niet-commerciële aard gebruik.

Feiten: In samenwerking met protestantse kerken geeft Liedboek BV het 'Liedboek' uit, een verzameling liederen bestemd voor gemeentezang tijdens kerkdiensten. Dit boek is ook online beschikbaar, kerkbesturen nemen een licentie die ze het recht geeft om liedteksten op te nemen in liturgieboekjes en op een (meezing) scherm te projecteren in de kerk tijdens de dienst. De website meldde: 'Overname op internet, website, kerkbode enz is binnen dit abonnement niet voorzien. Indien wel gewenst, kunt u daartoe het recht aanvragen'. De Protestantse Gemeente Bilthoven (PGB) heeft een abonnement, en verneemt van de klantenservice van de uitgever: 'Als u een abonnement op Liedboek Online afsluit, dan heeft u automatisch de auteursrechten afgekocht van alle liederen uit het nieuwe Liedboek. Uiteraard zijn hier bepaalde regels aan verbonden zodat er geen misbruik van gemaakt kan worden. Gebruik en verspreiding van de liederen mag alleen binnen uw gemeente. U mag de teksten dus wel gebruiken voor uw website en kerkbode, mits dit niet te kopiëren en gebruiken is door derden. Het plaatsen van teksten op een openbare website is dus niet toegestaan.' De kerk

plaatste ter illustratie de tekst van een lied in de kerkkrant (die als PDF ook op de website werd geplaatst), zonder auteursvermelding. De componist van het lied vordert schadevergoeding wegens auteursrechtinbreuk. De Ktr. kent die toe. Voor de bepaling van de hoogte geldt minimaal de gederfde licentievergoeding; daarbij is relevant dat PGB het kerkblad en de website uitsluitend gebruikt om haar leden te informeren en niet uit winst oogmerk. Voor inbreuk op de persoonlijkheidsrechten hanteert de Ktr. een opslag van 25% van de gederfde licentievergoeding (4.5).

Ktr. 4.3 'Hieruit [uit de voorwaarden vermeld op de website en latere emailcorrespondentie, mve] is duidelijk op te maken dat het gebruik van een lied uit het liedboek voor een website of kerkbode alleen is toegestaan als het betreffende werk niet is te kopiëren of gebruiken door derden. De informatie op de website en in het kerkblad van PGB is, hoewel gericht op de leden van PGB, voor eenieder toegankelijk en daarmee door derden te gebruiken en te kopiëren. Het door PGB plaatsen van het werk op de website en in het kerkblad valt dus niet onder het toegestane gebruik. Gelet op het vorenstaande is er sprake van een inbreuk op de auteurs- en persoonlijkheidsrechten van [eiser] en daarmee van onrechtmatig handelen van PGB jegens [eiser] op grond waarvan PGB schadeplichtig is.'

Noot

Een conflict over kerk en auteursrecht, een type dat zelden de rechtszaal haalt. Over de interpretatie van feiten valt te twisten, en ik kan me voorstellen dat PGB op grond van de emailwisseling meende wel toestemming te hebben voor tenminste plaatsing van het lied in het kerkblad. De Auteurswet kent een uitzondering voor 'kerkelijk' gebruik van werken maar die biedt in dit geval geen soelaas. Enkel 'de gemeentezang en de instrumentale begeleiding daarvan tijdens een eredienst' behoeft geen toestemming van de auteursrechthebbende (art. 17c Aw). Dit artikel is ingevoerd bij de herziening van de Auteurswet van 1972, als gevolg van het amendement Haars (*Kamerstukken II 1971/72, 7877 nr. 21, gewijzigd bij nr. 41*). Indertijd hadden BUMA en de (protestantse) kerken na moeizame onderhandelingen afspraken gemaakt over voor welke openbaarmakingen wel en niet betaald hoefde te

worden. Onderdeel van die afspraak was dat voor het zingen in de kerk door de geloofsgemeente geen vergoeding verschuldigd was. Dat is blijkens de BUMA Tarieven Kerkelijke Groeperingen 2017 nog steeds zo. Zingt er echter een koor of draait men achtergrondmuziek, dan is per jaar maximaal 107,08 euro verschuldigd. Bepaald geen vetpot voor de componisten en tekstdichters van moderne Nederlandstalige kerkliederen.

Het amendement Haars was omstreden. Volgens de Commissie Auteursrecht was er geen overtuigende rechtvaardiging voor de introductie van een beperking: 'het creëren van een bijzondere positie ten gunste van de Kerk in de Auteurswet zou een novum betekenen ten nadele van de auteur' (*Kamersstukken II 1971-1972, 7877, nr. 17, p. 6*). Toenmalig Minister van Justitie Van Agt (CDA) was geen voorstander van de bepaling maar ontraadde het amendement niet. De Eerste Kamer debatteerde erover maar maakte er begrijpelijkerwijs ook geen halszaak van. Zo geschiedde het dat terwijl de ontkerkelijking van de samenleving in een stroomversnelling raakte, kerken hun bijzondere positie kregen in het auteursrecht. In de Auteursrechtlijn (2001/29/EG) werd op initiatief van de Raad te elfder ure de (optionele) beperking opgenomen voor 'het gebruik tijdens religieuze bijeenkomsten...' (art. 5(2) sub g ARI). Die is ruimer dan art. 17c Aw want stelt niet het vereiste dat sprake moet zijn van 'gemeentezang'. Maar art. 5(2) sub g ARI is ook weer niet zo ruim dat het de mogelijkheid beidt om gebruik 'rond' de mis vrij te stellen. De beperking voor erediensten lijkt me er daarmee een die weinig opbrengt voor publiek en auteur, en het auteursrecht nodeloos ingewikkeld maakt. Afschaffen dan maar, nu het nog kan?

MvE

Vzr Rb. Oost-Brabant 12 december 2016, ECLI:NL:RBOBR:2016:6846 (BREIN / Newsconnection)

Drie klanten van Newsconnection hebben gezamenlijk duizenden auteursrechtelijk beschermde films en tv-series geüpload via het door Newsconnection aangeboden usenet.

De vordering van BREIN m.b.t. de verstrekking van identificerende gegevens van deze klanten wordt toegewezen. Daarnaast gebiedt de Voorzieningenrechter Newsconnection om haar administratie en bedrijfsvoering zodanig in te richten dat zij identificerende gegevens ook in de toekomst telkens kan verschaffen.

De voorzieningenrechter [...]

5.3. gebiedt Newsconnection binnen 14 dagen na betekening van dit vonnis haar administratie en bedrijfsvoering zo in te richten dat zij aan BREIN, binnen 5 dagen na eerste verzoek van BREIN dan wel na een gerechtelijk bevel daartoe, aan haar raadsman de identificerende gegevens kan verschaffen van al haar klanten, van wie BREIN binnen 24 uur na uploaden aan Newsconnection bewijs verschaft (inclusief relevante header informatie) dat zij zich schuldig maken aan het uploaden van beschermde werken waarvan de auteursrechten en/of naburige rechten berusten bij (leden van) BREIN's aangeslotenen, waaronder, maar niet beperkt tot:

- Betaalgegevens,
- De IP adressen die gebruikt zijn bij het doen van de uploads en/of bij het inloggen inclusief tijdstip waarop de desbetreffende adressen zijn gebruikt voor het uploaden en/of inloggen,
- Overige identificerende gegevens voor zover beschikbaar (zoals namen en [e-mail]adressen) gebruikt bij het aanmelden/inschrijven voor de usenetdiensten van Newsconnection.

Noot

Newsconnection had betoogd dat het bovengenoemde gebod zeer ingrijpende wijzigingen in haar bedrijfsmodel zou vergen. Dit betoog wordt echter verworpen. Newsconnection heeft namelijk aangegeven dat zij de gegevens van haar abonnees verzamelt en bewaart. Daarnaast hoeft Newsconnection alleen gegevens af te geven indien daar een rechtvaardigingsgrond voor bestaat, namelijk het uploaden van beschermde werken. BREIN dient hiervoor binnen 24 uur na het uploaden aan Newsconnection bewijs te verschaffen. De usenetprovider hoeft de gegevens dus niet langdurig te bewaren. De uitspraak vertoont overeenkomsten met een uitspraak van het Hof van Justitie in de